

pkt., som ændret ved lov nr. 328 af 10. juni 1976, kan undervisningsministeren ud fra landsplanmæssige grunde oprette og nedlægge institutter efter indstilling fra konsistorium. Da forslaget går ud på, at institutter skal anføres i statutten, og denne fastsættes af ministeren, kan den gældende bestemmelse undværes.

Hvis et institut hører under flere fakultets- eller fagråd, må det i statutten afklares, hvorledes kompetencen fordeles mellem de enkelte råd i relation til instituttet.

Til § 55.

Ved at lade studienævnene udpege studerende og deltidslærere til institutrådet indskrænker man antallet af valgbehandlinger. Kravet om, at studerende i institutrådet skal være studerende, der har arbejdsplads ved instituttet, understreger institutrådets karakter af arbejdspladsorgan. Findes sådanne studerende ikke i tilstrækkeligt omfang, udpeges andre studerende.

Til § 57.

I dette tilfælde består bestyrelsen kun af 4 medlemmer.

Til § 58.

Er der ikke valgt en professor eller heltidsansat lektor til institutbestyrelsen, gælder reglen i lovforslagets § 89.

Til § 59.

De foreslåede bestemmelser er det mest markante udtryk for lovforslagets bestræbelser for at styrke fagkundskaben, dér, hvor den er af særlig betydning: ved stillingsopslag og nedsættelse af faglige bedømmelsesudvalg, ved styring af instituttets forskning, ved udpegelse af ansvarlige lærere og ved studieordningerne. Styrkelsen er tilmed sket på en sådan måde, at styrelsens almindelige principper er bevaret. Afgørelserne træffes således i de sædvanlige styrende organer, hvor alle grupper er med, men man sikrer, at de mest sagkyndiges udtalelser foreligger, førend afgørelse træffes.

Til § 61.

Lovforslaget har overalt søgt at beskrive organernes beføjelser ret udførligt. Dette gælder særlig for institutbestyrelsen, der delvis er en nydannelse.

Til stk. 2, nr. 2 og 3.

Forslaget til bestemmelsen i stk. 2, nr. 3, der må betragtes dels som en særlig anvendelse af og dels som en begrænsning i beføjelsen til at fordele ar-

bejdsopgaverne, jfr. nr. 2, har været behandlet i Planlægningsrådet for forskningen og i udvalget vedrørende forskningsstyring foruden i udvalget om revision af styrelsesloven.

Baggrunden for forslaget er denne:

Forud for loven om universiteternes styrelse (nr. 271 af 4. juni 1970) havde institutbestyreren – som regel vedkommende professor – i princippet chefbeføjelser over for de ansatte, naturligvis inden for almindelige ansættelsesregler og de enkeltes stillingsbeskrivelser. Over for instituttets forskere var beføjelserne imidlertid yderligere begrænsede, men begrænsningerne var uklare. Der var dog væsentlige styringsbeføjelser tilbage. Således havde bestyreren pligt til at føre tilsyn med omfang og kvalitet af den forskning, der blev foretaget på instituttet, han afgjorde eventuelle tvister om brug af instituttets ressourcer, og han kunne sammensætte forsker-teams og udpege en leder for hver af disse.

Denne retstilstand ændrede styrelseslovene. Hele ledelsesbeføjelsen over for instituttets ansatte, herunder styringen af forskningen på instituttet, ligger nu hos institutrådet. Til gengæld blev der indført den bestemmelse, der nu findes i gældende lovs § 13, stk. 2, 2. pkt.: »Institutrådet kan ikke træffe beslutning om den enkelte forskers valg af forskningsopgave«. Denne bestemmelse må formodes at bygge på to betragtninger.

For det første hindres institutrådet, der i hvert fald ikke har sagkundskab til at styre forskningen ud fra kvalitative betragtninger, i at blande sig i forskningen på anden måde end ved rådighed over instituttets ressourcer.

For det andet er her tale om en lignende fastslåen af princippet om forskningens frihed som i den gældende lovs § 2, stk. 2, se bemærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 3 og 4.

Hvis lovforslagets § 61 og § 63 gennemføres, bortfalder den førstnævnte begrundelse. Styringen af instituttets forskning må ventes at kunne komme til at ligge hos et organ med tilstrækkelig kompetence til at bedømme forskningens kvalitet.

Den anden begrundelse gælder derimod naturligvis stadig. Den enkelte forskers frihed til selv at vælge forskningsopgave – inden for sin stillingsbeskrivelse – er lige så karakteristisk for de højere uddannelsesinstitutioner som disses frihed fra pålæg fra den centrale statsmagt om, hvilken forskning institutionerne skal tage op. Heri ligger en værdi, som man ikke bør give afkald på. Forslaget, der er i overensstemmelse med de synspunkter, som er fremsat af Planlægningsrådet for forskningen og udvalget vedrørende forskningsstyring, har følgende indhold: